

körülbelül 800 lépéssel hátrább egy másik kupra.

Az 1164-es kupot nagy erővel szállták meg az oroszok mint bázist egy későbbi, a Monte Plessu főgerince ellen tervezett támadásnak. A Monte Plessun keresztül azonban a Bisztrica völgyét is veszélyeztette ez a helyzet, amelynek megjavítására hamar parancsot kapnak a szegedi honvédek. Három nap múlva ugyan már sokszoros drótkadály is húzódik az oroszok állásai előtt, amit minden rendelkezésükre álló technikai eszközzel is kiépítettek. A honvédek járőrei egymásután jelentik, hogy többszörös tulerő van a kupon, de mikor megérkezik a visszafoglalására szóló parancs, önként jelentkező emberekből is egész századokat lehetne összeállítani a vállalat végrehajtására.

Szodfrid Aladár főhadnagy, a zászlóalj egyik legkiválóbb tisztje, két és fél századnyi gyalogsággal és négy géppuskával vállalkozott a rendkívül nehéz feladatra, amelyet tüzéségünk is hathatósan támogatott. Délután három óra tájban kezdtek rá ütegeink, a hegyek közt többszörös erővel visszhangzott az ágyuk dübörgése, tüzéségünk csakugy on-

totta a tüzet az orosz állásokra. Mindössze negyedórát tartott ez a tüzéségi előkészítés, az ágyuk doboló lármája, amit tiz percre kölcsönös gyalogsági és géppuskatüzelés váltott fel, hogy azután újra tüzéségünk puhítsa tovább a rohamra még éretlen árkokat.

Mikor az ágyuk végleg elhallgattak, harsány rohamkiáltásokkal rohannak előre a szegedi honvédek, az oroszok puskatüzeiben drótvágó ollókkal tépik az elfoglalandó állások elé húzott akadályokat, amelvek részein puskatüssal és szuronnyal törnek be a magyarok. A kizitusa, amelyben szerephez jut a puskatus is, pár izgalmas pillanat alatt befejeződik, a kup végleg a mi kezünkre kerül. Az oroszok, aki nem maradt holtan vagy sebesülve az árokban, mindenüket elsórvva menekülnek vissza keletnek, ahol már messze a megállás. Csak az orosz állások romjaiban talált szerelvényekből, az állás berendezéséből és sebesültek vallomásából derült ki, hogy a kupot egy teljes orosz zászlóalj tartotta megszállva sok géppuskával; a szegedi honvédek tehát hétszeres tulerőt győztek le ebben a rohamban, amivel kapcsolatban vitézségüket a vezérkari jelentés is kiemelte.

Ahol az emberpusztulás kezdődik,

— Dr. Mann nyilatkozata. — A védőnök országos kiképzése és foglalkoztatása. —

Még tart a pusztítás orgiája, kicsorbult élő csákánnyal kegyetlen embererdőt irtanak: de talán még sem fásultunk el annyira a három éves háboru alatt, hogy figyelmünk ne fordítanánk egy kis érdeklődéssel arra, miként fojtják meg már csiráiban az új Magyarország új generációját.

Németországban a magzat épségben tartása érdekében — mert itt kezdődik az új nemzedék tulajdonképeni védelme — a porosz egészségügyi tanács tagjainak határozata alapján a legközelebbi birodalmi gyűlés elé törvényjavaslatot terjesztenek. A javaslat szerint vetelés végrehajtása, avagy befejezése csakis orvosi asszisztálás mellett történhetik. A lehetőséghez képest a műtét az anya érdekében állami intézetben hajtandó végre, hol minden eszköz sterilén áll rendelkezésre az orvosnak.

A belügyminisztérium megbízásából dr. Bosnyák Zoltán államtitkár és dr. Szana Sándor udv. tanácsos az ország összes nagyobb városairól most készítik elő a háborus évek anya- és csecsemő-halandóságának szomorú statisztikáját.

A dunántúli egyke rendszer és a törontáli sváb asszonyok „specifikuma” mint százkaru polip egyre ijesztőbben hálózza be az országot.

Magyarországon évekkal ezelőtt kötelezték már törvényeink az orvosokat arra, hogy minden egyes vetélést be kell jelenteni. Pontos statisztikát azonban még ma sem állíthatunk fel, dacára a szigorú büntetéseknek nem képesek rákényszeríteni arra, hogy multhatatlan jelentsék be a véghezvitt műtéteket; annál kevésbé, mivel nagy a száma a titkos és bűnös vetéléseknek is. A háboru sok mindenre megtanította az embereket, köztük arra is, miként kell az egyes anyagok ártértekelésével számot vetni. A föld legértékesebb anyagának: az embernek értéke is hatalmasan felszállott.

Megfogott az ember is

Az elesettek és a háboru folytán meg nem születettek száma, a rendes fejlődéssel szemben Magyarországon meghaladja a más félmilliót. A háboru első kilenc hónapjában

egy negyed millióval csökkent a népesedési szaporulat

Természetes az állam, amely minden anyagtermelésbe élénken beavatkozott, az embertermelés kérdésével is kell, hogy foglalkozzék. Sajnos, a születések számának fokozására vajmi keveset tehetünk. Annál intenzívebb módszere van annak, miként kell a magzatokat és a születendő gyermekeket épségben tartanunk. Ezen a téren a siker, sokkal könnyebb és biztosabb eredményekhez vezet.

Magyarországon évente száz újszülött közül husz nem éri el az első életévét. Kell-e ennyinek elpusztulni? Nem!

De amint a nagy német birodalomban a jövő nemzedék ésszerű védelmét már csirájában megkezdik, úgy nekünk sem szabad elmulasztanunk és figyelmen kívül hagynunk azt, hogy Magyarországon a háboru tartama alatt a magzatok 40 százalékán elvetéldött.

Ijesztő számok ezek, az ember először oivasva megdöbben, de ha a valóságot keresve az okokra bukkan, belátja, hogy ez a mai állapotok mellett nem is lehet másképen.

A cselekvés órája ütött, az embermentés érdekében mindenütt erősen folyik a munka. Az ország közegészségügyének javításáért sokat kell cselekedni, sok a hiba, sok a javítani való és a visszaélés. Ámde mindez oly tragikus komolysággal sohasem állt élénk, mint éppen most, a háboru közben, amikor rettentő vérvesztéség pótlásáról kell gondoskodni.

A kiváló magyar orvos-professzor, dr. Mann Jakab egyetemi tanár, udv. tanácsos, a szegedi állami szülészeti és női klinika igazgatója a magyaranyu háborus vetélésekről, azok okairól, megakadályozásáról a következőket mondotta:

— A férfiak nagy része a háboruban van, az asszonyok idehaza oly erős fizikai munkát kénytelenek végezni, hogy a vetelés önként, automatic is megindul.

— A férfiak a háboruban lévén, az asszonyok a három év alatt (édes Istenem, nagy idő) a fogolytáborok lakóival való

ismeretségük gyümölcsét, a fogságban szenvedő, avagy a fronton küzdő férj előtt el akarják titkolni s így bűnös uton elhajtják magzatukat.

— Ne feledjük el, hogy a tudatlanság és szegénység (mert a nyomor sok mindenre rávitte már e földhöz ragadt proletárokat) szintén mint indító ok szerepel a bűnös és tiltott vetéléseknél.

— Az uri osztály kényeskedése, kényelemszeretete pedig nem bírja, avagy nem akarja elviselni a kilenc hónapos viselés állapotot (hogy ne járjon társaságba, ne flörtöljön), a gyermekkel való vergődést s így ezek is tömegesen járulnak hozzá a háborus statisztika számadatainak ijesztő és nagyarányu növeléséhez.

— Legfontosabbnak azt tartom a jövőre vonatkozólag, amit már az ország összes nagyobb városaiban ma is megteszünk, hogy minél nagyobb számban oktatassák ki szakemberek vezetése mellett állami tanfolyamokon és foglalkoztassák az anya- és csecsemővédőnőket.

— Ma már 1917. évi VII. tc. 2. szakaszában adott felhatalmazás értelmében a munkásbiztosító pénztárak által eddig nyújtott orvosi, gyógyszer és szülészeti segélyen kívül a napibér 50 százalékát tevő két-három heti terhelességi, azonkívül 8 heti 75 százalékos gyermekágyi és 4—6 heti szoptatási segély kifizetésére kötelezi a pénztárt az anyával szemben a törvény.

— Nálunk körülbelül 2,000.000 dolgozó, kereső nő van. Ezeknek száma a háboru alatt — mi sem természetesebb — óriási módon megnövekedett. Dacára annak a 2,000.000 dolgozó nő közül mindössze 150.000 anya van belevonva az országos munkásbiztosításba. A nemzetnek nincs fontosabb feladata, mint az, hogy a megszületett gyermek, ha életre való, maradjon is meg. Ez csak akkor érhető el, ha a munkába járó anya addig, amíg a saját és gyermeke érdeke úgy kívánja, népbiztosítás által kellő segélyt kap, hogy egyedül a saját és gyermeke ápolásának élhessen. A munkásbiztosításban lévő anyák csecsemőinek halálózása tényleg kisebb, mint a nem biztosítottaké.

— A védőnök feladata lenne a terhes anyát állandóan látogatni és tanácsal ellátni. Ők oktatnák ki a csecsemők szoptatására, helyes és célszerű táplálására. Az állami tanfolyamon kiképzett védőnő, egyben mintegy ellenőrzést gyakorolhat, ami által bizonyára a művi-vetélések száma észrevehetően csökkenni fog.

Eddig a nyilatkozat.

Mi pedig most a háborus állapotok illusztrálására két eklatáns példát íktatunk ide, amelyek hű képét adják annak, miként történik a tiltott művi-vetelés a közép-, alsó osztályokban és miképen az uri osztálynál.

I. X. városban az állami szülészeti klinikán naponként délelőtti nőgyógyászati ambulációt tartanak. Közel 80—100 szegénysorsu nő jár kezelésre, csoportokra osztva, hetenként kétszer. Egy napon a kezelő orvos a következő kusza sorokkal telt levelezőlapot kapja:

Tisztelt Toktor ur!

Tudja a Toktor ur, mért van olyan sok vérző nő a... kerületből, mert Szarvas Gáborné a szülész, én is jártam kezelésre,